

Ontvangen: 03/01/2017

17ink00034

Veltman Advocatenkantoor
bestuursrecht > ruimtelijke ordening > milieu

Gemeenteraad van Oude IJsselstreek
Postbus 42
7080 AA GENDRINGEN

*Tevens per e-mail (balievergunningen@oude-ijsselstreek.nl) en
aangetekend (met producties) verzonden*

Datum : 2 januari 2017
Onze ref : V-16139
Uw ref` :
Onderwerp: Windpark Den Tol

Advocaat: **mr. J.Veltman**

ZIENSWIJZE ONTWERP-BESTEMMINGSPLAN 'WINDPARK DEN TOL NETTERDEN 2016'

Geachte heer, mevrouw,

Namens cliënte, NABU Naturschutzstation Niederrhein e.V., gevestigd te Kleef (Duitsland), doe ik u door middel van deze brief haar zienswijze toekomen tegen het ontwerp-bestemmingsplan 'Windpark Den Tol Netterden 2016'.

1. Inleiding

NABU Naturschutzstation Niederrhein e.V. (hierna NABU) is een rechtspersoon naar Duits recht. NABU is de afkorting van Naturschutzbund en e.V is de afkorting van 'eingetragener Verein'. Een eingetragener Verein is een vereniging zonder winstoogmerk die op de voet van de paragrafen 21 en 55 van het Bürgerliches Gesetzbuch als zodanig is ingeschreven bij de rechtbank. Een kopie van de statuten ('Satzung') is als **bijlage 1** bijgevoegd.

NABU richt zich blijkens haar statutaire doeleindenomschrijving op de bescherming van natuur en milieu, waarbij zij zich inzet voor het behoud van biodiversiteit, onder andere door waar nodig natuurlijke habitats en het landschap te beschermen tegen menselijke ingrepen. Verder houdt NABU zich bezig met onderzoek, voorlichting, gebiedsbeheer en met beleidsbeïnvloeding. Voor een uitgebreidere beschrijving van de statutaire doelen en de daarop gerichte werkzaamheden zij verwezen naar par. 2 van de statuten.

NABU is als officiële beheerder nauw betrokken bij het Naturschutzgebiet 'Hetter-Millingerbruch' (656 ha), dat direct ten zuiden van het plangebied ligt. Dit gebied is als speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrictlijn aangewezen. Daarnaast maakt het gebied deel uit van het veel grotere Vogelrichtlijngebied 'Unterer Niederrhein' (dat zich

langs de Rijn uitstrekt tot nabij Duisburg). De op grond van het ontwerp-bestemmingsplan te bouwen windturbines zullen direct ten noorden van 'Hetter-Millingerbruch' verrijzen.

De instandhoudingsdoelen voor het gebied 'Hetter-Millingerbruch' zijn onder andere gericht op het behoud en herstel in een gunstige staat van instandhouding van een groot aantal vogelsoorten, waaronder in het bijzonder weidevogels als de Grutto, Tureluur, Wulp en Kievit en verschillende ganzensoorten.

De afgelopen jaren hebben de Nordrhein-Westfalen Stiftung Naturschutz, Heimat und Kulturpflege en NABU zich ingespannen om door grondaankopen en beheermaatregelen de natuurwaarden van het gebied verder te ontwikkelen. Een voorbeeld hiervan vormt het door de Europese Unie gesubsidieerde Life-project 'Uferschnepfen-Lebensraum Hetter'. Een folder van dit project is als **bijlage 2** bijgevoegd. Deze folder bevat een korte beschrijving van de betekenis van De Hetter voor weidevogels, waaronder in het bijzonder de grutto (Uferschnepfe), en de maatregelen die worden getroffen om het gebied voor deze soorten in te richten. In de afgelopen jaren is in dit project 1,9 miljoen euro geïnvesteerd. Nadere informatie hierover valt te vinden op de website <http://www.life-uferschnepfe.de>.

Het project draagt ertoe bij dat de grutto die in de deelstaat Noordrijn-Westfalen op uitsterven staat, in De Hetter weer in toenemende mate voorkomt, terwijl ook andere weidevogelsoorten profiteren van de maatregelen die in dit gebied worden genomen. Niettemin is het instandhoudingsdoel voor de grutto van 300 broedparen voor het Natura 2000-gebied 'Unterer Niederrhein' (dit doel is gebaseerd op de aanwezige aantallen rond 1983, het jaar van aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied) nog bij lange na niet bereikt. In 2010 kende Unterer-Niederrhein ca. 100 broedparen van de grutto, zo blijkt uit het Massnahmenkonzept (hierna: Mako, blz. 36, tabel 5). Het 'Massnahmenkonzept' is het door het Landesamt für Natur, Umwelt und Verbraucherschutz (LANUV) Nordrhein-Westfalen in februari 2011 definitief vastgestelde beheerplan voor het gebied (anders dan de naam misschien suggereert gaat het dus niet om een concept). De relevante delen van het Mako zijn bijgevoegd als **bijlage 3**. Sinds 2010 is het aantal broedparen teruggelopen tot ca. 50 broedparen, waarvan ca. 30 broedparen zich bevinden in De Hetter. Daarmee is De Hetter het belangrijkste gebied voor grutto's binnen 'Unterer Niederrhein'.

NABU vreest dat het windpark waarin het ontwerp-bestemmingsplan voorziet, zal bijdragen aan een (verdere) achteruitgang van de staat van instandhouding van de vogelsoorten ten behoeve waarvan het gebied is aangewezen. Om die reden heeft NABU bij brief van 30 december jl. beroep ingesteld tegen de door Gedeputeerde Staten verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (**bijlage 4**) en daarnaast bezwaar gemaakt tegen de door de Staatssecretaris van Economische Zaken verleende ontheffing op grond van de Flora- en Faunawet (**bijlage 5**). Ik merk op dat zowel bij het beroepschrift als bij het bezwaarschrift een aantal producties/bijlagen is overgelegd. Om de omvang van deze zienswijze te beperken, heb ik deze producties/bijlagen niet bijgevoegd. Desgewenst ben ik graag bereid de producties/bijlagen alsnog aan u toe te zenden.

Ongetwijfeld ten overvloede merk ik nog op dat NABU eerder ook beroep heeft ingesteld tegen het door uw raad vastgestelde bestemmingsplan 'Windpark Den Tol' en tegen de daarvoor verleende omgevingsvergunning. Beide besluiten zijn door de Afdeling Bestuursrechtspraak vernietigd wegens kort gezegd gebreken in de passende beoordeling (uitspraak van 27 mei 2015, zaaknr: 201400754/1/R2 en uitspraak van 16 november 2016, zaaknr: 201603434/1/A1).

De bezwaren tegen het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan maakt de oprichting van negen windturbines mogelijk met een ashoogte van minimaal 100 meter en maximaal 139 meter en een rotordiameter van minimaal 112 en maximaal 122 meter. De tiphoogte van de turbines bedraagt derhalve maximaal 200 meter. De meest nabije zuidwestelijke turbine wordt gesitueerd op een afstand van 285 meter, gemeten vanuit de mast van de turbine; gemeten vanaf de rand van de draaicirkel bedraagt de afstand, uitgaande van een wiekdiameter van maximaal 122 meter, 224 meter. De meest nabije zuidoostelijke turbine verrijst op een afstand van 640 meter (vanaf de mast) dan wel 579 meter (vanaf de rand van de draaicirkel).

In het beroepschrift van 30 december 2016, gericht tegen de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, heb ik namens NABU betoogd dat de passende beoordeling niet de wettelijk vereiste zekerheid biedt dat het windpark de natuurlijke kenmerken van het naastgelegen Natura 2000-gebied niet zal aantasten. Samengevat houden de in dit beroepschrift genoemde bezwaren het volgende in.

Het aantal aanvaringslachtoffers onder soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen, kan groter zijn dan 1% van de jaarlijkse sterfte onder de betrokken populaties. In die situatie is in beginsel sprake van een significant effect en kan voor het windpark derhalve geen vergunning worden verleend. Daar komt bij dat de weidevogelsoorten waarvoor het betrokken gebied vooral van veel belang is, zich in een (zeer) ongunstige staat van instandhouding bevinden. Gelet op de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en Guidance Document van de Europese Commissie over soortenbescherming kan in een dergelijke situatie additionele sterfte alleen worden vergund, als er voldoende zicht is op herstel van de betrokken populaties in een gunstige staat van instandhouding. Gezien de sterke achteruitgang van weidevogels en het vooralsnog schromelijk tekort schietende beleid om die achteruitgang te keren, is daarvan echter geen sprake. Ook daarom kan de vergunning niet worden verleend.

Verder staat vast dat het windpark zal leiden tot het minder geschikt worden van het Natura 2000-gebied als broed- en pleisterlocatie voor weidevogels. De turbines zijn gesitueerd op een zodanig korte afstand van het gebied dat de versturende gevolgen ervan tot ver in het gebied zich zullen voordoen. Dit kan met name op de langere termijn leiden tot een afname van het aantal broedgevallen en daarmee tot een – niet toelaatbaar – significant effect.

Verder doorkruist het toestaan van het windpark de in het beheerplan voor het gebied voorziene herstelmaatregelen. Die maatregelen houden in een herinrichting van het gehele gebied met name op het punt van de waterhuishouding. Alleen zo kan het

instandhoudingsdoel voor weidevogels, gericht op een sterke uitbreiding van het thans aanwezige aantal broedparen, worden bereikt. Het windpark zal het bereiken van dit doel moeilijker, zo niet onmogelijk maken.

Artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998 bepaalt dat de raad bij de vaststelling van een bestemmingsplan dat 'gelet op de instandhoudingsdoelstelling (...) voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (...)' rekening moet houden met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied (artikel 19j, lid 1) en met het voor het gebied vastgestelde beheerplan.

Voor zover in dat kader een passende beoordeling is vereist, moet die beoordeling de raad de zekerheid geven dat de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet worden aangetast. Zoals hiervoor en in het bijgevoegde beroepschrift met betrekking tot de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is beschreven, biedt de passende beoordeling die zekerheid niet. Het bestemmingsplan kan daarom niet worden vastgesteld.

Daarnaast is in het ontwerp-bestemmingsplan geen rekening gehouden met het in het beheerplan beschreven beleid om de voor weidevogels geldende instandhoudingsdoelen te bereiken. De plantoelichting zwijgt in alle talen over de relatie tussen het ontwerp-bestemmingsplan en het beheerplan. Ook daarom kan het voorliggende bestemmingsplan niet worden vastgesteld.

Meer in het algemeen, nog daargelaten de effecten op het Natura 2000-gebied, blijkt uit de passende beoordeling en het overige beschikbare onderzoek dat het windpark negatieve effecten zal hebben op vele tientallen vogelsoorten. Blijkens het onderzoek zullen bijvoorbeeld jaarlijks ruim 90 kolganzen als aanvaringslachtoffer vallen. Ook onder veel andere soorten zullen blijkens de aanvraag om een ontheffing op grond van de Flora- en Faunawet slachtoffers vallen. De reden daarvoor is dat het plangebied een vanuit ornithologisch oogpunt bijzonder kwetsbare locatie is, namelijk tussen enkele zandwinplassen in het noorden met belangrijke natuurwaarden en het Natura 2000-gebied in het zuiden. In de belangenafweging die aan het ontwerp-plan ten grondslag ligt, is hiermee geen of onvoldoende rekening gehouden. In de plantoelichting is hieraan althans geen aandacht besteed.

Dit is des te meer een gebrek gezien het gemeentelijk beleid om de natuurwaarden van de zandwinplassen te versterken. In een bijlage bij het raadsvoorstel 'Beoogde uitbreiding zandwinning Netterden' d.d. 23 oktober 2013 wordt over deze zandwinplassen en de directe omgeving ervan opgemerkt dat het gebied wordt gekenmerkt door hoge natuurwaarden en een grote soortenrijkdom aan broedvogels en van groot belang is voor trekvogels (**bijlage 6**). De voorgenomen uitbreiding van de zandwinning met 70 ha zal op termijn leiden tot een verdere vergroting van dit natuurgebied. De nu al aanwezige natuurwaarden zullen dan nog meer aan betekenis winnen. Door de situering van de windturbines pal naast de zandwinplassen mag echter verwacht worden dat deze in aanzienlijke mate afbreuk zullen doen aan de nu al aanwezige natuurwaarden en een belemmering zullen vormen voor de

verdere ontwikkeling daarvan. Verder mag verwacht worden dat het windturbinepark door de ligging ervan tussen de zandwinplassen en het Natura 2000-gebied ook afbreuk zal doen aan de betekenis van de zandwinplassen en de directe omgeving ervan als 'stepstone voor EHS en Natura 2000-gebieden' (vgl. de notitie van 23 oktober 2013).

Een laatste bezwaar tegen het ontwerp-bestemmingsplan betreft de in artikel 13 van de planregels geboden mogelijkheid om door middel van een binnenplanse omgevingsvergunning met 10% af te wijken van de hierboven genoemde maten. Dat kan niet alleen leiden tot een vergroting van de ashoogte tot 143 meter en dus tot een tiphoogte van 220 meter, maar ook tot een verlaging van de ashoogte tot 90 meter. Als in het laatste geval ook een 10%-afwijking van de maximale rotordiameter wordt vergund, kan dit tot gevolg hebben dat bij een rotordiameter van 134 meter de vrije ruimte tussen het maaiveld en de rotor nog maar 23 meter bedraagt. In een dergelijke situatie zullen nog aanzienlijk meer aanvaringslachtoffers onder vogels vallen dan nu al het geval is.

In de passende beoordeling zijn de gevolgen van het gebruik van deze afwijkingsbevoegdheid, niet onderzocht. Vaststelling van het bestemmingsplan is ook daarom niet mogelijk gelet op het bepaalde in artikel 19j van de Natuurbeschermingswet (vgl. Afdeling Bestuursrechtspraak 5 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3930, rechtsoverweging 39).

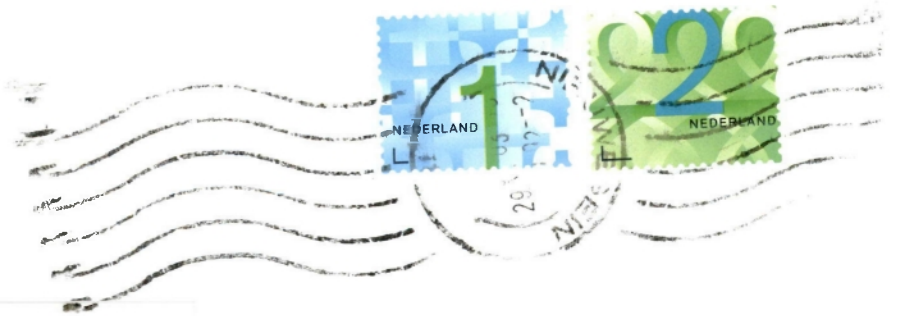
3. Verzoek

Namens NABU verzoek ik u deze zienswijze gegrond te verklaren en af te zien van vaststelling van het ontwerp-bestemmingsplan.

Hoogachtend,

J. Veltman

Postbus 2222 - 3800 CE Amersfoort